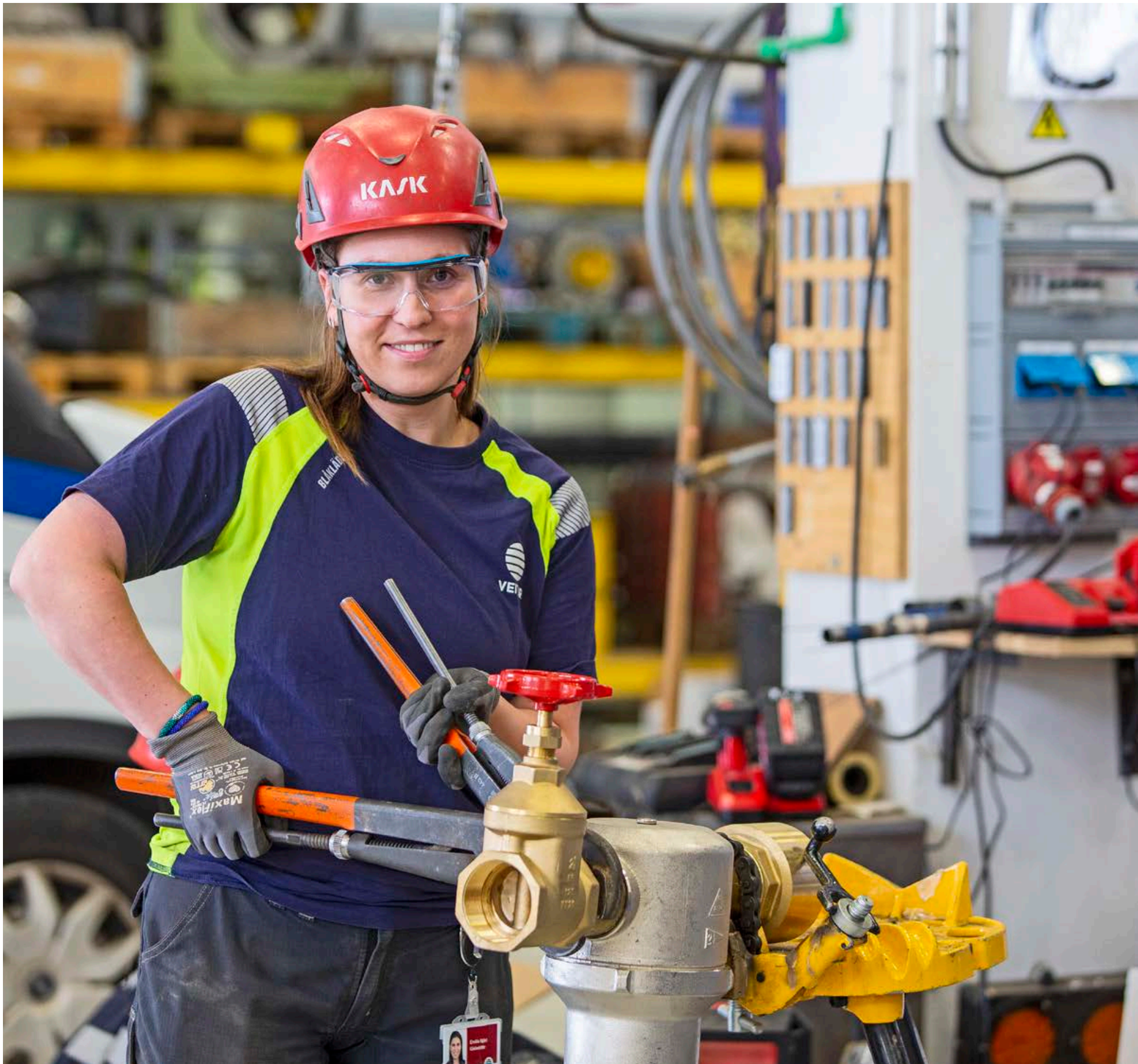

Stelpur og verknám

KYNNINGARBLAÐ

LAUGARDAGUR 11. september 2021

Emilía Björt Gísladóttir er nemi í pípulögnum og nú á samningi hjá Veitum. Hún segir pípulagnir mjög hentugt kvennastarf og fjölbreyttasta starf sem hún hafi unnið um dagana. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Ekki sama skítavinnan og fólk heldur

Vesturbæingurinn Emilía Björt Gísladóttir er tveggja barna móðir um þrítugt. Hún starfaði sem flugfreyja og var í flugnámi þegar hún ákvað að taka u-beygju og hefja nám í pípulögnum, án þess að hafa nokkra þekkingu á faginu. **2**

„Þegar börnin voru orðin tvö fann ég sterka löngun til að vera meira heima og til staðar. Ég vildi geta farið með börnin að morgni í leikskóla og skóla, og borðað kvöldmat með fjölskyldunni, en vinnutíminn í fluginu býður ekki upp á slikt,“ segir Emilía Björt sem sýtir það ekki að hafa snúið baki við flugmannsdraumnum.

„Nei, því ég eignaðist óvænt nýjan draum í pípulögnunum. Ég á samt örugglega eftir að klára einkaflugmanninn og fljúga mér til gamans seinna meir.“

Emilía hafði líka reynt fyrir sér í viðskiptafræði í háskólanum en fann sig ekki í náminu.

„Ég hef hins vegar alltaf haft gaman af öllu verklegu, og fyrir hvatningu og með hjálp góðrar vinkonu sem er rafvirki fór ég að skoða hvaða verknám mér hugn- adist að læra. Þar hafði líka áhrif að við hjónin keyptum okkur íbúð sem við gerðum upp sjálf og því var mér hugleikið hvað fólk getur gert sjálf þegar kemur að iðnaðar- verkum heima. Mér fannst líka ótvíræður kostur að mennta mig í starfi sem væri traustur starfsvett- vangur til framtíðar, því fólk mun án efa alltaf þurfa hjálp við þetta tvennt; rafmagn og vatn, og úr varð að ég ákvað að fara í píparann.“

Strax tekið fagnandi í karlaheimi
Emilía Björt er nú á átján mánaða verknámssamningi hjá Veitum og hyggst ljúka náminu á fimm öðrum.

Emilía Björt hvetur stelpur til að læra pípulagnir.

FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

„Við erum þrjár kvensur í skól- anum núna og hjá Veitum vinn ég með tveimur stelpum sem hafa lokið náminu. Þegar ég byrjaði í pípulagninganáminu hugsaði ég með mér að ég yrði í kannski eina konan á leið í þekkt karlastarf, en ég hef aldrei fundið fyrir því að vera í minnihluta innan um

strákana. Þvert á móti var mér strax tekið fagnandi og ég boðin velkomin í hópinn,“ greinir Emilía frá.

Hún kunnir vart að halda á hamri þegar hún byrjaði í náminu.

„Það kom ekki að sök því þótt ég kynni ekkert til að byrja með ríkti strax skilningur á því að ég væri jú

að læra og allir voru fúsir að kenna mér réttu handtökin. Ég hef því aldrei fengið á tilfinninguna að ég ætti ekki heima í pípulögnunum heldur fannst mér námið strax eiga vel við mig.“

Klósettvinna er hreinleg

Emilía Björt hvetur stelpur og konur til að læra pípulagnir, enda sé mikill skortur á pípulagningarmönnum á Íslandi, yfirið nóg sé að gera og hægt að hafa mjög gott upp úr krafsinu.

„Mörgum hrýs hugur við því að vinna við klósett og klósett- lagnir en það er nú minnsta mál og kom mér á óvart hversu hreinleg sú vinna er. Sjálf hafði ég séð mig fyrir mér bograndi yfir skitugum klósettum með svokallaðan „plumber“ eða rasskoruna upp úr buxnastrængnum, en þetta er ekki sama skítavinnan og fólk heldur. Pípulagnir snúast um svo margt fleira og maður getur sérhæft sig í því sem manni þykir mest spennandi í faginu,“ segir Emilía.

Þessa dagana vinnur hún við stofnlagnir á vegum Veitna og nýtur þess í botn að leggja nýtt inntak í hús og standa í alls kyns viðgerðum á kalda vatninu utan- húss.

„Þetta er ótrúlega skemmtilegt starf og kostir þess svo margir. Það er alls ekkert bara fyrir karla að vera píparar, heldur hentar það konum einmitt mjög vel. Við þurfum ekki að vera sturlað sterkar til að vinna við pípulagnir

því með réttum verkfærum lærum við að nota þau við öll okkar verk. Þar að auki vinna oft tveir og tveir saman,“ upplýsir Emilía.

Hún undrast að fleiri konur leggi ekki pípulagnir fyrir sig.

„Þetta er nefnilega líka skapandi fínvinna þar sem við teiknum og leggjum lagnakerfi sem er eins og að dúlla sér við að púsla legó- kubbum saman. Þá er skemmtileg þæling að setja upp lagnagrindur og oft lítið pláss til að koma lögnum fyrir í húsum og þá kemur sér vel að vera nettur og komast alls staðar fyrir,“ segir Emilía.

Að námi loknu, og þegar hún hefur safnað sér meiri starfs- reynslu í faginu, á Emilía Björt sér draum um að stofna sitt eigið pípu- lagningafyrirtæki.

„Það hentar konum með börn að vera í slíkum rekstri því þá geta þær stjórnað tíma sínum betur en í öðrum störfum en samt verið með góð laun. Skemmtilegast finnst mér þegar allt gengur upp og ég sé afrakstur verksins. Til dæmis þegar ég er búin að setja saman fallega grind og hleypa vatninu aftur á, og það lekur ekki lengur og allt virkar betur en áður. Verkefni pípara eru svo marg- visleg og mér finnst líka gaman að grafa holur til að finna lagnir, eða snitta rör og sjóða saman í röleg- heitum og yfir góðri tónlist á verk- stæðinu. Það er sannarlega í mörg horn að lita hjá píparanum og þetta er fjölbreyttasta starf sem ég hef unnið.“ ■

Mögulega smámunasöm á eigin verk

Halla Kjartansdóttir, sveita- stúlka úr Flóanum, ákvað upphaflega að læra til múrara til að spara sér stórfé á múrverksvinnu heima. Hún segir æfinguna skapa meistaran í múrið einns og öðru.

„Það hvarflaði fyrst að mér að verða múrari þegar ég sá hvað ég þyrfti að láta gera mikið múr- verk fyrir húsið mitt. Þegar ég fór að reikna dæmið til enda sá ég í hendi mér að ég hefði aldrei efni á því nema að læra hreinlega til múrara sjálf,“ segir Halla sem nú er nemi á samningi í múraraíð.

Halla er sveitastúlka úr Flóanum og hafði lokið háskólagráðu í nátt- úrfræði við Landbúnaðarháskóla Íslands áður en hún vatt kvæði sínu í kross og ákvað að gerast múrari.

„Eftir á að hyggja hefði ég átt að sleppa háskólanum og fara beint í múrarann, en ég fáttaði ekki þá að það hentaði mér. Það vantar líka fagfólk í flestar iðngreinar og ef fólk ætlar sér að byggja hús eða eignast húsnæði einhvern tímann á ævinni, myndi ég alltaf mæla með námi í húsasmíði, múrverki, pípulögnum eða rafvirkjun því það er hægt að gera svo margt sjálfur ef maður kann grunn- atriðin.“

Frábært starf fyrir konur

Halla lærði bókleg og verkleg fög í múraranáminu við Tækniskólann á Skólavörðuholtinu og er nú á samningi hjá múrarameistara á Selfossi.

„Eftir að ég byrjaði í náminu var ég strax komin í ýmis verkefni við múrverk, aðallega við að flisa- leggja og múra kanta, tröppur og steypuvinnu. Það virðist enginn skortur á verkefnum fyrir múrara og alltaf þörf fyrir góða múrara,“ segir Halla sem hefur líka nýtt námið við múrverkefni heima í Flóanum.

„Þegar ég var búin að kynnast efniviðnum og verkfærunum, og

Mæðgurnar Halla og Brynhildur Katrín Franzdóttir í tröppum sem Halla er nýbúin að múra.

MYND/GUÐNÝ EIRIKSDÓTTIR

verklaginu við starfið, lék þetta ágætlega í höndunum á mér. Ég hafði aldrei komið nálægt múr- verki áður svo það var ótalmargt að læra en þetta kom fljótt og gekk vel,“ segir Halla.

Henni finnst alltaf gaman í múr- vinnunni.

„Já, þetta skemmtilegt starf og algjörlega frábært fyrir konur, bæði fjölbreytt vinna og hægt að velja um verkefni sem hæfa áhugasviði manns. Maður þarf heldur ekkert frekar að fara í ræktina því vinna múrarans er líkamleg og gerir mann hraustan. Það eru þó engin rosaleg átök og ætti alls ekki að vaxa konum í augum þótt stöku sinnum þurfi að rokast með 25 kílóa sements-

poka. Maður lærir fljótt réttu vinnubrögðin í faginu og að beita líkamanum rétt, en það hjálpar auðvitað að vera alin upp í sveit við hey- og skitmokstur,“ segir Halla og hlær.

Alls ekki groddaralegt starf

Halla múraði nýlega tröppur hjá vinkonu sinni í sveitinni.

„Það er óneitanlega gaman að kunna á þessu tókin og geta farið í múrverk með fagkunnáttu. Maður lærir enda mest á því að vinna við fagið, þótt maður læri líka fullt í skólanum, svosem að tileinka sér efnisnotkun og vinnubrögð, aðferðir og verkfæri til að nota við mismunandi verkefni.“

Múraran fást við hvers kyns

steypuvinnu og múrverk, járna- bindingu, steypu- og múrviðgerðir, flötur og flisalagningu.

„Margir gera sér í hugarlund að múrverk sé groddaralegt starf og auðvitað eru verk þar sem maður þarf að nota kraftana, en það er margt annað sem starfið snýst um. Ég hvet því konur til að fara í múr- aranám og iðngreinar almennt, ekki síður en karla, því verknám er svo ótrúlega praktískt.“

Með Höllu í múraranáminu eru að minnsta kosti tvær konur til og hún þekkir tvær í viðbót sem vinna sem fagmenn í múrverki.

„Meirihluti múrara eru karlar en þeir taka mjög vel á móti á konum í sína stétt og eru afar hjálplegir við að kenna þeim réttu handtökin við

Maður þarf heldur ekkert að fara í ræktina því vinna múr- arans er líkamleg og gerir mann hraustan. Það eru þó engin rosaleg átök en það hjálpar auðvitað að vera alin upp í sveit við hey- og skit- mokstur.

Halla Kjartansdóttir

verkin. Það hef ég margoft reynt og notið frábærrar leiðsagnar við fyrstu skrefin í ýmsu sem ég hef unnið.“

Það erfiðasta við múrverkið segir Halla að vilja helst hafa eigin verk óaðfinnanleg.

„Ég vil gera hlutina mjög vel og faglega og mér finnst þínu erfitt ef það tekst ekki 150 prósent. Mögulega er ég of smámunasöm á eigin verk. Í þessu eins og öðru þarf auðvitað að byrja einhvers staðar, öðlast reynslu og góða færni. Það er ekki hægt að ætlast til sömu útkomu hjá þeim sem eru að læra fagið og þeim sem hafa unnið við það árum saman. Því á það alltaf við að æfingin skapar meistaran.“ ■

Margrét Halldóra Arnarsdóttir, formaður Félags íslenskra rafvirkja og Lilja Sæm, formaður Félags hársnyrtisveina.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Því miður hefur Tækniskólinn þurft að vísa frá nemendum sem hafa sótt um nám í iðngreinum, sem er afar slæmt.

Lilja Sæm

færi til að lyfta þungum hlutum, sem karlarnir njóta líka góðs af. Það er líka nauðsynlegt að fá önnur viðhorf inn í greinarnar til að þær þróist.

Meiri kraft í iðnmenntun

„Við höfum séð rosalega fjölgun í vinsælustu iðngreinunum eins og smiðnum, rafvirkjum og hárgreiðslu, en þróunin hefur verið hægar í greinum sem almenningur þekkir síður, eins og dúkalögn, stálsmíði og öðru,“ segir Margrét. „Það er samt enn langt í land, af um 5.500 rafvirkjum frá upphafi hafa kannski um 30-40 verið konur. En þeim fer fjölgandi.“

„Samhliða þessari auknu aðsókn hefur líka komið upp nýtt vandamál. Því miður hefur Tækniskólinn þurft að vísa frá nemendum sem hafa sótt um nám í iðngreinum, sem er afar slæmt,“ segir Lilja. „Menntamálaráðherra hefur talað fyrir öðru, en okkur vantar að aðgerðir fylgi orðum og það verði raunveruleg fjölgun á plássum fyrir þessa nemendur. Það skiptir máli að það séu pláss fyrir alla og að menntunin sem býðst sé í virkilega háum gæðaflokki, því við viljum öll njóta afrakstursins af góðri vinnu og kröfuharðir viðskiptavinir vita hvað er gott.“

Við verðum að líta iðnmenntun sömu augum og bóknám og gera okkur grein fyrir að það þarf gríðarlega færni til að vinna með höndunum og það er alls ekki öllum gefið að verða góðir handverksmenn,“ segir Lilja.

„Við viljum gera iðnnám vinsælla, en ef fólk ætlar að halda áfram að hunsa það út af gömlum mýtum verður erfitt að fjölga í þessum greinum,“ segir Margrét að lokum. ■

Á Stórhöfði 29 og 31 er Hús fagfélaganna, þar sem fagfélagin vinna saman undir einu þaki. Áhugasamir geta leitað þangað til að fá nánari upplýsingar um iðnnám og verkalýðsfélög iðngreina.

Sameina afl fagfélaga undir einu þaki

Fjöldi verkalýðsfélaga í iðngreinum er byrjaður að vinna saman að sameiginlegum hagsmunum sínum. Þau vilja kynna iðnnám betur og fá aukinn kraft í það, ásamt því að brjóta upp gamlar stereótýpur og jafna kynjahlutföllin í hefðbundnum karla- og kvenna-greinum.

Verkalýðsfélagin hafa sameinað krafta sína til að vinna að sameiginlegum hagsmunum sínum undir einu þaki. Um er að ræða Rafiðnaðarsambandið, Félag iðn- og tæknigreina, Félag vélstjóra- og málmteknimanna, Matvís, Samband iðnfélaga og öll undirfélög þeirra, en þetta er töluverður fjöldi félaga.

„Hugmyndin er að auka sam-

starf og styrkja ímynd iðnfélaganna,“ segir Margrét Halldóra Arnarsdóttir, formaður Félags íslenskra rafvirkja. „Við eigum ýmislegt sameiginlegt og í stað þess að vera hvert í sínu horninu að vinna að sömu markmiðum ákvæðum við að starfa meira sem heild. Við erum meðal annars að vinna saman að kjarasamningamálum og ýmiss konar kynningarstarfi til að kynna greinarnar betur og reyna að auka umræðu um iðnað og menntun sem snýr að honum, sem okkur finnst skorta.“

Vilja brjóta upp stereótýpunar

„Nánast allar greinarnar sem um ræðir eru löggiltar iðngreinar og þó að þær séu í eðli sínu ólíkar fylgja þær sömu lögum og reglugerðum. Þetta samstarf gefur okkur tækifæri til að setja

aukinn kraft í menntamálin og aðra hliðarþætti sem hafa áhrif á greinarnar,“ segir Lilja Sæm, formaður Félags hársnyrtisveina.

„Svo er Margrét formaður félags sem er sögulega mjög karllægt og meðlimir allt að 98 prósent karlar, á meðan mitt félag er sögulega mjög kvenlægt og meðlimir yfirleitt um 90 prósent konur. Við eigum það því sameiginlegt að vilja fá jafnari kynjahlutföll í okkar félög,“ segir Lilja. „Sem betur fer sjáum við ungar stelpur þora svo sannarlega og þær hafa verið að skila sér í hefðbundnar karlagreinar, enda geta þær allt.“

„Við viljum gera það venjulegt að fólk af öllum kynjum sinni störfum sem áður voru bara karla- eða kvennastörf. Við viljum sýna góða fyrirmynd, að það sé í góðu lagi að leggja þessar greinar

fyrir sig og hvetja hin kynin til að stíga skrefið og taka þátt í þessari þróun,“ segir Margrét. „Ungar stelpur hafa gott af því að sjá fyrirmyndir í þessum greinum til að gera sér grein fyrir því að þetta er möguleg leið til starfsframa. Það er líka mikilvægt að fólk skilji að þetta eru bara venjulegar stelpur, eins ólíkar og þær eru margar, þú þarft ekki að vera nein stereótýpa til að læra iðngrein.“

Við höfum líka séð að þar sem konur hafa komið inn á hefðbundna karlavinnustaði tala karlarnir um að viðhorfin breytist. Þeim finnst þægilegt og sjálfsagt að vinna með konum og segja að oft verði andrúmsloftið afslappaðra.

Konur biðja líka oft um hluti sem eru nauðsynlegir fyrir okkur, eins og almennilega klósettaðstöðu, hreina kaffistofu og verk-

Styðjum við bakið á iðnnámi

HÚSFAGFÉLAGANNA

Miklu fjölbreyttara starf en margur heldur

Starf kjötiðnaðarmeistara er mun fjölbreyttara en flestir halda. Rakel Þorgilsdóttir hefur undanfarin ár starfað sem slíkur hjá Kjarnafæði á Akureyri og kann afar vel við sig í starfinu.

Rakel Þorgilsdóttir hefur starfað um nokkurra ára skeið sem kjötiðnaðarmeistari hjá Kjarnafæði á Akureyri og kann afar vel við sig í starfinu sem hún segir mun fjölbreyttara og skemmtilegra en margir ímynda sér. Hún útskrifaðist af ferðamálafræðibraut frá Menntaskólanum á Akureyri árið 2013 og stefndi á þeim árum í aðra átt í lífinu. „Ég starfaði á menntaskólaárunum hjá Kjarnafæði og fann mig vel í starfinu. Að menntaskóla loknum fann ég að bóknám átti ekki sérlega vel við mig og þá leitaði hugurinn aftur til Kjarnafæðis. Ég hóf því nám í kjötiðnaði árið 2015 og útskrifaðist sem kjötiðnaðarmaður árið 2017 frá Menntaskólanum í Kópavogi. Ári síðar bætti ég meistaranáminu við og kláraði Meistaraskólann í fjarnámi við Verkmenntaskólann á Akureyri.“

Rakel er fædd og uppalin á Svalbarðseyri í Eyjafjarðarsveit. „Ég og kærasti minn Adam Örn eignuðumst strák fyrir þremur mánuðum og því er ég í fæðingarorlofi um þessar mundir. Fyrir átti hann sjö ára Alexöndru Yrju sem ég er svo heppin að eiga smá part í.“

Utan þess að starfa sem kjötiðnaðarmeistari liggur áhugi Rakelar í mótörhjólum og bílum en hún hefur keppt í götuspyrnu síðustu ár.

Hugað að nýtingunni

Til að gerast kjötiðnaðarmaður þarf að komast á námssamning í kjötvinnslu eða hjá kjötiðnaðarfyrirtæki. „Þar þarf að vera til staðar meistari með leyfi til töku nemenda sem leiðbeinir nemum í gegnum verklega hluta námsins. Unnið er samhlíða náminu og passað er upp á að verklegu og bóklegu hlutarnir haldist í hendur svo nemarnir nái betri skilning á námsefninu.“

Bóklegi hluti námsins felst í hefðbundnum grunni sem finna má í flestum námsleiðum hér á landi, til dæmis íslensku, stærðfræði og ensku. „Svo eru kennd fög eins og örverufræði, næringarfræði, kjötiðnaði, öryggismál og fleira tengt greininni. Í verklega hlutanum er allt mögulegt lært en grunnurinn þar er kennsla í að saga niður og hluta kjötskrokka, úrbeina lamb, svín, naut, hross og aðrar kjötafurdur eftir ákveðnum stöðlum og huga að nýtingu á hverju og einu stykki.“

Verklegi hlutinn skemmtilegur

Í verklegu kennslunni læra nemendur einnig að vinna úr ýmsu hráefni, svo sem að hræra í pylsur, paté, kæfu, fars, slátur og álegg. „Við lærum einnig að salta, súrsa, krydda, sjóða, grafa og reykja kjöt. Allt eru þetta mikilvægar leiðir til að vinna hráefnið.“

Hún segir allt sem kennt er í verklega hlutanum vera sérstaklega skemmtilegt. „Þetta er svo fjölbreytt, allt frá því að úrbeina kjöt, hræra í pylsur og paté og salta og reykja kjöt. Það sem var kannski síst skemmtilegt var að lesa yfir reglugerðir og skoða aukefnalista, en það eru efni sem hafa meðal annars áhrif á geymsluþol, lit, bragð eða aðra eiginleika matvæla.“

Fjölbreytt verkefni

Enginn dagur er eins í lífi kjötiðnaðarmannsins, segir Rakel, og verkefni eru ansi fjölbreytt.

Enginn dagur er eins í vinnunni hjá Rakel Þorgilsdóttur kjötiðnaðarmeistara.

MYNDIR/ADSENDAR

„Dagurinn byrjar á því að mæta snemma til vinnu og skoða plön dagsins. Þar kemur meðal annars fram hvaða pantanir þurfa að fara úr húsi samdægurs og hvað vantar inn á lager. Út frá þessum upplýsingum er dagurinn skipulagður. Þannig er ég ýmist að grófurbeina í pantanir eða vinna hráefnið niður í nánast tilbúna vörur fyrir hótél, veitingastaði eða verslanir. Það þarf meðal annars að skera

steikur, krydda, búa til fyllingar og fleira.“

Hún segir marga hafa ranghugmyndir um starf hennar. „Flestir sem heyra hvað ég starfa við halda að ég standi og skeri kjöt allan daginn. En þetta er svo mikið meira en það. Starfið er svo fjölbreytt og ég fæ ýmis verkefni svo maður er aldrei fastur á sama stað of lengi.“

Og talandi um fjölbreytileikann í starfinu þá segir hún að árið

skiptist í nokkur tímabil. „Árið byrjar á súrmat, næst á eftir er það saltkjötið fyrir sprengidaginn. Síðan eru það páskasteikurnar og því næst kemur grillsumarið sem er mjög stórt og langt tímabil miðað við hvernig veðrið hefur leikið við okkur. Sláturtíðin er svo stórt tímabil hjá okkur og að lokum er það jólaundirbúningurinn þar sem reykt kjöt er vinsælast.“

Rakel er ánægð í starfi sínu hjá Kjarnafæði á Akureyri.

Í frístundum sínum keppir Rakel í götuspyrnu.

Rakel með nýlega fæddum syni. Kærasti hennar á síðan sjö ára stelpu sem Rakel segist vera heppin að eiga smá í.

Starfið er svo fjölbreytt og ég fæ ýmis verkefni svo maður er aldrei fastur á sama stað of lengi.

Rakel Þorgilsdóttir

Hlakkar til að mæta aftur

Hún er ánægð í starfi og eru engar róttækar breytingar fram undan í lífi hennar. „Staðan núna er að klára fæðingarorlofið og fara aftur til vinnu. Það verður gaman að sjá hvort breytingar hafi átt sér stað þegar ég mæti aftur til vinnu þar sem Kjarnafæði og Norðlenska eru að sameinast og líklega verða einhverjar breytingar á vinnustöðunum í kjölfarið.“ ■

Hlakkar til að mæta í vinnuna alla daga

Helga Sigurbjörnsdóttir útskrifaðist sem rafvirki frá Fjölbrautaskóla Norðurlands vestra árið 2013 fyrst allra stelpna frá þeim skóla. Hún starfar núna hjá RARIK og segir starfið fjölbreytt og mjög skemmtilegt.

Helga segist alla tíð hafa stefnt á verknám en foreldrar hennar eru báðir iðnmenntaðir. Pabbi hennar er bifvélavirki og mamma hennar hárgreiðslumeistari. Hún ákvað að prófa rafvirkjun og heillaðist af náminu.

„Ég vissi bara að ég átti aldrei að fara í smíði því ég kunni ekki að nota hamar og pabbi er að kenna í vélstjóranáminu svo mig langaði ekki að fara þangað,“ segir Helga og hlær.

Að námi loknu byrjaði Helga að vinna hjá Tengli og vann þar til ársins 2016 þegar hún flutti sig yfir í RARIK.

„Þetta eru gjörólík störf. Hjá Tengli var ég að vinna við lágspennu en hitt er allt meira og minna háspenna. Lágspennan er meira að leggja fyrir ljósum innanhúss og þannig. Háspennan er til dæmis að leggja strengi í jörð, setja upp spennistöðvar og fara upp í staura og línuvinnu. Það er það sem ég er að gera núna,“ segir hún.

Helga segir vinnuna vera það skemmtilegasta sem hún hefur gert og hún hlakkar til að fara í vinnuna alla daga.

„Ég finn ekkert við vinnuna sem mér finnst leiðinlegt. Maður er kannski að gera sama hlutinn aftur og aftur en þú ert aldrei á sama stað. Ég hef verið að vinna um allt land, mest á mínu svæði en hef verið í úthaldi á Austurlandi og Norðurlandi eystra. Maður ferðast mjög mikið í vinnunni,“ segir hún.

Helga segist alla tíð hafa stefnt á iðnnám og sér ekki eftir að hafa valið rafvirkjun.

MYND/DAVÍÐ MÁR SIGURÐSSON

Þetta býður upp á svo marga möguleika. Svo er þetta bara mjög vel launað starf, að vera rafvirki.

Helga Sigurbjörnsdóttir

Vel launað starf

Helga er von því að vera eina konan í vinnunni en segir að þeim sé þó eitthvað að fjölga.

„Ég er eina konan í vinnuflokki á Norðurlandi vestra, en við erum orðnar fjórar í vinnuflokknum um landið. Það er ein á Vesturlandi og tvær á Suðurlandi. Það hafa líka verið nokkrar sumarstelpur hér og þar um landið en ég var sú fyrsta sem var fastráðin,“ segir hún.

Helga var fyrsta stelpa sem útskrifaðist sem rafvirki frá FNV og hún mælir hiklaust með náminu.

„Þetta er svo góður grunnur fyrir svo margt. Þegar þú ert komin með sveinspróf sem rafvirki þá opnast svo margir möguleikar á öðru námi, eins og tækniþæði, iðntækni eða rafmagnsverkfræði. Þú þarft ekkert að vera rafvirki og vera að skipta um ljósaperu alla daga. Þú getur

alveg verið rafvirki sem fer svo í áframhaldandi nám og fer að teikna upp raflagnir í húsin. Þetta býður upp á svo marga möguleika. Svo er þetta bara mjög vel launað starf, að vera rafvirki,“ segir hún.

„Það er líka nóg af störfum í boði. Þetta er ekki eitthvað sem er að fara að deyja út eins og til dæmis margar færibandavinnur. Þetta er eitthvað sem við þurfum alltaf á að halda og það er bara að aukast ef eitthvað er.“ ■

Ekkert myndi virka án vélstjóra

J. Snæfríður Einarsdóttir útskrifaðist sem vélfræðingur frá Verkmennaskólunum á Akureyri árið 2003. Síðan þá hefur hún unnið við fjölbreytt störf í faginu sem hún segir öll hafa verið skemmtileg.

Snæfríður eins og hún er kölluð fór ung á sjó með frænda sínum og þá kviknaði áhuginn.

„Ég var 15 að verða 16 ára og hugsaði, þetta er eitthvað. Það er geggjáð að vera á sjónum. Svo ég ákvað að það væri annað hvort að hrökkva eða stökkva og prufa námið. Ég varð ekki fyrir vonbrigðum. Námið kom mér á óvart. Það var virkilega skemmtilegt og gagnlegt,“ segir hún og bætir við að það hafi ekki verið margar stelpur í náminu þegar hún byrjaði árið 1996, tvær til þrjár á önn en oft var hún eina stelpa.

Starf vélfræðinga einskorðast ekki bara við sjóinn en Snæfríður hefur unnið við fagið bæði á sjó og landi. Henni líkaði mjög vel að vinna úti á sjó en ákvað að leita að vinnu á landi eftir að hún eignaðist börn.

„Með skólanum byrjaði ég að vinna sem háseti og vélstjóri á sjó. Ég tók eitt ár í fri í miðju námi og var þá að vinna sem deildarstjóri rekstrar hjá Ratsjárstofnun uppí á Gunnólfsvíkurfjalli. Eftir skólann var ég á samningi hjá Samherja og kláraði vélvirkjunina. Seinna vann ég hjá Vinnueftirliti ríkisins á Akureyri sem eftirlitsmaður í vinnuvéladeildinni. Eftir það vann ég svo sem stöðvarvörður í Laxár-

Snæfríður hefur unnið fjölbreytt störf á landi og sjó en sinnir núna ráðgjöf.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

virkjun. Þetta eru fjölbreytt og ólík störf,“ segir hún.

Það eru í raun vélstjórar úti um allt. Þeir hafa mjög víða þekkingu. Þeir vinna mikið við fyrirbyggjandi viðhald, geta verið í smíðum að vinna við smíði og hönnun. Þeir eru í framleiðslufyrirtækjum, frystihúsum, í lyftubransanum að þjónusta til dæmis fólklyftur og svo auðvitað á sjónum að sjá um vélbúnaðinn þar.“

Vélstjórar vinna ólík störf

Snæfríður segir störf vélstjóra geta verið ólík, þau geta verið allt frá því að framleiða vélhluta í fiskvinnsluvélar, setja upp kælikerfi, vera með búrekstur, en vélstjórn er frábært nám fyrir bændur sem þurfa að geta bjargað sér, vinna í álverum, virkjunum, mjólkurframleiðslu, kjöt- og fiskvinnslum.

„Þetta eru fjölbreytt störf og hægt að sérhæfa sig á ýmsum

sviðum. Möguleikarnir er mjög margir. Það myndi ekkert virka ef það væru ekki til vélstjórar. Ekkert af þeim störfum sem ég hef unnið sem vélfræðingur hefur mér fundist leiðinlegt. Þetta fer í reynslubankann og ég myndi tvi-málalaut mæla með þessu námi fyrir alla,“ segir hún.

Snæfríður settist aftur á skólabekk árið 2011 og lærði sálfræði í Háskólanum á Akureyri og fór í

Þegar maður er að koma inn í fyrirtæki er maður illa svikinn ef það er ekki einn vélstjóri að vinna þar.

J. Snæfríður Einarsdóttir

framhaldi af því í nám í stjórnun og stefnumótun í Reykjavík sem hún lauk árið 2016. Í dag starfar hún sem ráðgjafi hjá HSE Consulting.

„Ég er að fara inn í fyrirtæki og veiti ráðgjöf og aðstoð varðandi stefnumótun, sjálfbærni, gæða-, öryggis- og umhverfismál og viðhald vottana, til dæmis ISO9001, 14001 og 45001. Reynsla mín af störfum sem vélfræðingur hefur nýst mér mjög vel í núverandi starfi. Þegar maður er að koma inn í fyrirtæki er maður illa svikinn ef það er ekki einn vélstjóri að vinna þar.“ ■

Hildur segir tilfinninguna þegar viðskiptavinur gengur ánægður út af stofunni vera mjög gefandi og ávanabindandi.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Hárrétt ákvörðun að fara út í hárbransann

Hildur Ösp Gunnarsdóttir útskrifaðist úr Háarakademíunni 2019 með framúrskarandi sveinspróf, þá þar hún sigur úr bítum á Íslandsmótinu sama ár, en að hennar sögn ætlaði hún sér aldrei út í þennan bransa.

„Ég ætlaði aldrei í hársnyrtinn og ég streitist í raun á móti því. Ég hef alltaf haft áhuga á hári og verið að gera fléttur og hárgreiðslur síðan ég man eftir mér. Þá horfi ég mikið á YouTube-myndbönd þar sem verið er að vinna með hár. Mamma og pabbi tóku eftir þessu og spurðu þegar ég var í menntaskóla hvort ég myndi nú ekki fara í Tækniskólann að læra hárgreiðslu. Það vildi ég alls ekki og fór í Versló. Eftir útskrift 2016 langaði mig í sjúkrahjálfaránám. Ég tók mér ársþásu til þess að ferðast og á meðan skoðaði ég nám í háskólanum fyrir haustið en leist ekki á neitt.

Þá bentu foreldrar mínir mér á ný á að sækja um í Háarakademíunni og ég athugaði málið. Þá kom í ljós að umsóknarfresturinn var liðinn. Ég endaði á að hringja í skólastjórnann og fékk að vita að það hefði losnað pláss. Skólinn byrjaði í ágúst en ég var föst í vinnu í Bandaríkjunum og kom ekki heim fyrr en í september og byrjaði þremur vikum of seint. En ég var fljót að koma mér inn í allt. Þarna fann ég mig algerlega og þetta nám hefur verið alveg sjúklega skemmtilegt,“ segir Hildur, sem hefur nú bætt við sig meistaranámi úr Meistaraskólanum.

Metnaður alla leið

Hildur er 25 ára gömul og hóf nám

í Háarakademíunni árið 2017. Þegar kom að því að taka sveinsprófið í lok námsins, árið 2019, segist Hildur hafa tekið metnaðinn svölitið langt, sem skilaði sér margfalt til baka. „Í sveinsprófinu tekur maður próf í ýmsum greinum, eins og litun og klippingu, herra-klippingu, permanenti og fleiru. Í hverjum flokki gera nemendur verklýsingar um það sem þeir ætla að gera í prófinu. Þar kemur fram útskýring á því hvernig módelið var fyrir og hvað maður ætli að gera til að breyta því. Í lokin fara prófdómarar yfir útkomuna og verklýsinguna og athuga hvort hún stemmi ekki.

Ég var sjúklega metnaðarfull og ætlaði mér að ná langt. Ég hafði skipulagt mig marga mánuði fyrir prófið, að finna mödel og æfa mig á þeim. Ég var með ömmu í blæstri í hverri viku og klippti frænda minn á þriggja vikna fresti. Þegar ég fékk einkunnina var ég himinlifandi, enda sá ég að öll vinnan síðasta árið hafði skilað sér. Það var mjög góð tilfinning.“

Íslandsmeistari

Stuttu eftir að Hildur útskrifaðist hafði Harpa Ómarsdóttir, meistari Hildar úr skólanum, samband við hana og spurði hvort hún vildi keppa fyrir hönd Háarakademíunnar á Íslandsmóti iðn- og verkgreina. „Ég var feimin við það fyrst en ákvað að taka þátt. Í keppninni var mikið lagt upp úr heildarútlitinu í öllum greinum. Í herraklippingunni átti ég að hanna sjálf tiskulínu og klippa eftir henni. Sama gilti í dömuklippingunni. Þá vorum við búin að lita hárið fyrir fram en klipptum á staðnum. Svo gerði

Hildur Ösp segir hársnyrtistarfið fjölbreytt og skemmtilegt. En hún ætlaði ekki alltaf út í þennan bransa.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

ég brúðargreiðslu og fór alla leið, fékk brúðarkjól lánaðan hjá vin-konu minni, skreytti módelið með skarti og hugsaði vel út í heildarútlitið. Að lokum var keppni í greiðslu sem við fengum senda fyrirfram á mynd. Þá áttum við að gera eins og á myndinni.

Þegar við vorum búin að klippa, stigum við frá og dómararnir komu og dæmdu. Það voru keppendánúmer á speglunum og dómararnir vissu ekki hvaða keppandi var númer hvað. Núna stefni ég á að fara út og taka einhver námskeið og efla mig meira í faginu.“

Ávanabindandi tilfinning

Í náminu fór Hildur á starfssamning hjá Blondie í Síðumúla árið 2018. „Ég hef svo unnið þar síðan ég hlaut sveinsprófið 2019. Þá er ég að vinna í Þjóðleikhúsinu og svo kenni ég í Háarakademíunni.

Það er ómetanlegt að fá að vinna við áhugamálið sitt. Ég lifi mig mjög mikið inn í það sem ég er að gera og starfið er ótrúlega fjölbreytt. Það er svo góð tilfinning að sjá viðskiptavininn labba út ánægðan með sjálfan sig. Þetta er svölitið ávanabindandi tilfinning.

Í Þjóðleikhúsinu fæ ég að vinna meira með mun ýktari hárgreiðslur og förðun en á stofunni. Núna vinn ég í Rómeó og Júlíu, Kardimommubænum og nýju leikriti sem nefnist Ásta og verður frumsýnt 17. september. Leikritið spannar langan tíma og á hverju tímabili eru nýjar greiðslur. Í kennslunni fæ ég að deila reynslu minni og þekkingu. Það er mjög gaman að fara aftur á byrjunarreit og kenna við skólann sem ég lærði sjálf í.“ ■

Andrea Svavarsdóttir er átján ára og útskrifaðist í vor í veggfóðrun og dúklögn ásamt annarri stúlku, sem gerir þær að fyrstu tveimur lærðu kvenkyns dúkurum á Íslandi. Hún segir starfið í dag vera bæði krefjandi og spennandi og hlakkar til að sjá hvað framtíðin ber í skauti sér.

Andrea segir að á yngri árum hafi það ekki verið planið að fara út í dúkarann. „Það var ekki draumurinn endilega, en ég hef samt alltaf gaman af öðruvísi störfum og verið spennt fyrir því að gera eitthvað sem ekki allir eru að gera. Á tímabili var ég að vinna í Tösku- og hanskabúðinni hjá frænku minni. Svo hef ég líka unnið í Bónus svo ég hef prófað að vera í þjónustustörfum,“ segir Andrea.

MS hentaði ekki

Andrea byrjaði fyrst á að fara í menntaskóla í eina önn. „Ég fór í Menntaskólann við Sund á félagsfræðibraut til að klára stúdentinn en sá ekki fyrir mér hvað kæmi eftir því. Ég myndi seint teljast vera partítýpa og þarna var ég komin í menntaskóla sem er þekktur fyrir félagslífið. Eftir eina önn var ég búin að sjá að ég hafði lítinn áhuga á því sem ég var að læra og datt þá í hug að prófa að fara í Tækniskólann og í dúkaranám.

Ég fann fljótt að ég þurfti greinilega að komast á stað þar sem ég fengi að vera svolítið ein og læra ein. Í Tækniskólanum er fólk á breiðu aldursbili og allir með hugann við sitt eigið efni. Það hentar mér vel og mér finnst skemmtilegt að hafa fólk á mismunandi aldri í kringum mig. Í MS var svolítið einhæft að hafa fólk allt á sama aldri. En ef þú ferð í FB eða FÁ þá þá ertu aftur kominn með fólk á ólíkum aldri að læra alls konar hluti.“

Fjölskylduiðn

Það lá því í raun beint við hjá Andreu að fara í dúkarann enda starfa bæði pabbi hennar og afi við iðnina undir fyrirtækjanafninu SME dúkalagnir. „Afi fór út í þetta þegar hann var ungur. Hann byrjaði að læra dúkarann og fannst starfið spennandi. Svo fór pabbi að vinna hjá afa. Pabbi er lærður bakari en hafði takmarkaðan áhuga á bakaraíðninni. Það fór svo að hann lærði líka dúkarann. Núna er ég að bætast við fjölskyldufyrirtækið í fullt starf. Þessi iðngrein helst mjög mikið innan fjölskyldunnar. Starfið færir niður um kynslóðir og í flestum fyrirtækjum eru skyldmennirnir að vinna saman, eins og ég, pabbi og afi.“

Starfið segir Andrea vera mjög

Andrea Svavarsdóttir útskrifaðist í vor úr dúklögn og veggfóðrun frá Tækniskólanum og er önnur tveggja fyrstu kvenna sem hafa útskrifast úr þessu námi á Íslandi.

MYND/ADSEND

Dúkaraiðnin ferðast um ættliði

Starfið færir niður um kynslóðir og í flestum fyrirtækjum eru skyldmennirnir að vinna saman, eins og ég, pabbi og afi.

Andrea Svavarsdóttir

krefjandi og skemmtilegt. „Það er oft erfitt, en mér finnst það spennandi og fjölbreytt. Fyrst og fremst erum við í dúkalögn, en svo erum við líka að veggfóðra, teppaleggja, leggja alls konar vínýl og fleira. Ég hef líka prófað að flísaleggja. Inni í þessu felst svo öll undirbúningsvinnan, eins og slípun, flotun, spórtlun og annað. Það eru til endalaust af efnum í dag sem dúkarar vinna með. Það eru alls konar vínýlferni til eins og vínýlflísar, parket og alls konar veggfni.

Þegar afi var að byrja var bransinn mjög ólíkur því sem er í dag. Hann lagði mestmegnis dúk á gólf og veggi. Þá voru ekki komin öll þessi vínýlferni. Svo voru öll þessi tæki ekki í boði heldur, allt þetta sem við notum í dag til að aðstoða við vinnuna. Þú gerðir bara allt með höndunum, varst bara með dúkahnif og hitablásara og það var nóg. Svo voru menn að búa til alls konar tæki og tól til að hjálpa sér eins og Gummi kennari. Hann á alls konar heimatilbúin tæki sem hann hefur fönndrað sjálfur.“

Alltaf þörf á dúkurum

Að sögn Andreu er alltaf nóg að gera hjá dúkurum. „Það er alltaf þörf á dúkurum sem stafar af því að það eru mjög fáir lærðir í þessari iðn. Þegar ég var í náminu voru tólf aðrir nemendur með mér, og það þótti vera algert met. Oft hafa verið sex nemendur, stundum ekki nema einn til þrjár og einstaka sinnum jafnvel enginn. Ég held að ástæðan fyrir þessu fámenni sé að fólk þælir ekki alveg í dúkaranum. Þegar þú hugsar um iðngreinar sérðu fyrir þér rafvirkja, smíði, málara. Fólk heldur að dúkarinn sé svo einhæft starf, en það er þvert á móti mjög fjölbreytt.

Ég vinn núna að sveinsprófi og stúdentsviðbót. Ég veit ekkert hvað framtíðin hefur upp á að bjóða fyrir mig, en ég er spennt að sjá hvert þessi þekking leiðir mig.“ ■

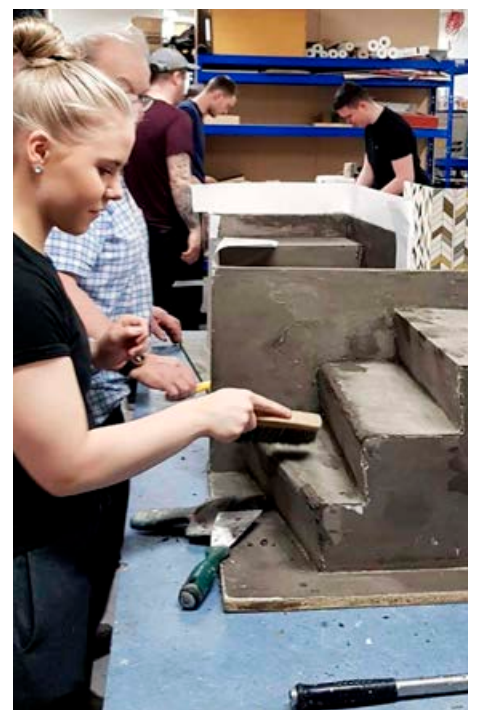
Efnið sem dúkagningamenn nota í dag eru afar margbreytileg og bjóða upp á spennandi kosti fyrir heimili og stofnanir.

Starfið felur í sér dúklögn, teppalögn, veggfóðrun, slípun gólfa, flotun, spórtlun og margt fleira. Hér er Andrea að slípa gólf til að gera það tilbúið fyrir gólfefnið sem fer ofan á.

Í gamla daga voru dúkahnifur og hitablásari besti vinur dúkagningamannsins. Í dag eru notaðar ýmsar vélar til að auðvelda verkin. Dúkahnifurinn stendur þó ávallt fyrir sínu.

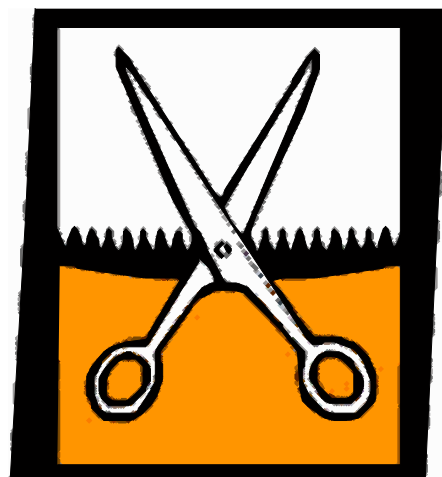

Hér æfir Andrea sig í að undirbúa og leggja dúk á tröppugang. Undirlagið þarf að vera slétt til að dúkurinn komi vel út. MYNDIR/ADSENDAR

Styðjum við bakið á iðnnámi

HÚSFAGFÉLAGANNA

BYGGIÐN
Félag byggingamanna

VM
Félag vélstjóra
og málmteknimanna

**RAFIÐNAÐARSAMBAND
ÍSLANDS**

